

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748
MVA

Klima- og miljøvernminister Sveinung Rotevatn postmottak@kld.dep.no

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref. 20200006	Vår kontaktperson Martin Eggen	Dato 30.01.2020
------------	---------------------	----------------------	-----------------------------------	--------------------

Norsk Ornitologisk Forening ber om oppfølging av tiltak for naturmangfold

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) har i ulike sammenhenger og ved ulike anledninger tatt opp det vi mener er en manglende oppfølging av beskyttelsestiltak for truede fuglearter i Norge. Kompleksiteten og bredden i denne bekymringen lar vi ligge i denne omgangen. Vi mener likevel det er på sin plass med en dialog om best mulig oppfølgingen av regjeringens St.meld. 14 (2015-2016) «Natur for livet», og stortingsvedtak ifm. Stortingets behandling. I dette brevet stilles noen konkrete spørsmål som vi håper ministeren kan gi oss gode svar på.

Handlingsplaner for truede arter

Handlingsplaner for truede arter er etter vår oppfatning et målrettet og nødvendig virkemiddel i arbeidet for å redde en del truede arter fra utryddelse, og mange arter har slike nasjonale og internasjonale planer. I Norge har vi flere handlingsplaner for fugler. Det er grunn til å tro at situasjonen for den sterkt truede hubroen ville vært mer alvorlig dersom vi ikke hadde hatt en aktiv handlingsplan. Det er også naturlig å trekke frem handlingsplanen for dverggås, der tiltak gjort i Norge og utlandet har bidratt til at den kritisk truede bestanden i Fennoskandia har økt.

Dessverre opplever vi at ikke alle handlingsplaner og truede fuglearter ser ut til å få den prioriteringen de burde få. Vi etterspør derfor hvordan handlingsplaner som allerede er aktive eller under planlegging blir fulgt opp, bl.a. gjennom konkrete bestillinger til Miljødirektoratet og fylkesmenn med ansvaret for oppfølgingen, og hvilke midler som vil bli avsatt til dette arbeidet fremover.

En av artene med handlingsplan er horndykker. Horndykkeren er vurdert som «sårbar» (VU), det vil si truet, både på den norske og den globale rødlista. Handlingsplanen skulle revideres i 2014, men dette er ikke gjort. Per i dag er det uklart hvilke grep som gjøres for horndykkeren fremover. Handlingsplanen nevner ikke bare overvåkning, men skisserer en rekke tiltak tilknyttet blant annet bedre ivaretagelse av hekkeområdene, fiskeriforvaltning og uttak av mink.

På oppdrag fra Miljødirektoratet har NOF utarbeidet det faglige grunnlaget for en handlingsplan for svarthalespøve (sterkt truet) i Norge. Det var forventet at handlingsplanen skulle komme i 2018, men dette har uteblitt.

Den kritisk truede åkerriksa er også en av de få privilegerte artene som har fått sin egen nasjonale handlingsplan. Denne sørger for at det hvert år bevilges midler til å overvåke og gjennomføre beskyttende tiltak der arten påvises. Den norske handlingsplanen for åkerriksa skulle etter planen oppdateres allerede i 2014. Det skjedde ikke, men i 2016 fikk NOF i oppgave å utarbeide et oppdatert faggrunnlag som skulle danne basisen for en revidert handlingsplan. Faggrunnlaget ble publisert høsten 2016, men fire år senere er det lite nytt i saken. I vårt faggrunnlag foreslår vi nye aktuelle tiltak som vil kunne ha positiv effekt for denne kritisk truede fuglearten.

Vi minner for øvrig om at en rekke fuglearter med jordbrukslandskapet som levested er i tilbakegang. Intensivt jordbruk har ført til at arter som åkerriksa, svarthalespøve, storspøve, vipe og sanglerke er

truede arter. Den samlede tilbakegangen for fugler tilknyttet jordbruket har vært på over 40% de siste 20 årene. NOF har overfor Miljødirektoratet foreslått en egen handlingsplan for fugler i jordbrukslandskapet, etter lignende mønster som for handlingsplanen for sjøfugler. Dette kan være en kostnadseffektiv og konstruktiv tilnærming, siden flere arter kan hjelpes gjennom samme tiltak. Vi ber regjeringen vurdere en slik tilnærming.

Manglende oppfølging av IBAer

Under behandlingen av stortingsmeldingen Natur for livet imøteså energi- og miljøkomiteen at IBAer (Important Bird and Biodiversity Areas) ble prioritert i forbindelse med det fylkesvise suppleringsvernet. Dette er ikke fulgt opp av regjeringen i bestillingen til Miljødirektoratet, som i samarbeid med landets fylkesmenn har plukket ut aktuelle kandidater til supplerende vern. Vi har gjentatte ganger tatt dette opp med regjeringen, og sendt oversikter over IBAer som bør prioriteres i de pågående verneprosessene.

Slik situasjonen har utviklet seg, er det viktig å få avklart handlingsrommet for å verne flere IBAer i de ulike verneprosessene som foregår nå (marint vern og supplerende vern), også utover de anbefalingene som foreløpig er gitt av Miljødirektoratet. I denne sammenhengen er det naturlig å poengtere at områdevern som sikrer leveområdene for mange truede arter samtidig ble sett som et av de mest aktuelle tiltakene både i naturmangfoldmeldingen og i oppfølgingen av dem.

IBAene danner et nettverk av områder over hele den biogeografiske utbredelsen til de forskjellige fugleartene. Dette nettverket betraktes som et absolutt og uunnværlig minimum for den langsiktige overlevelsen av disse artene over hele deres utbredelsesområde. Flere ulike globalt truede fuglearter i betydelige antall samlet innenfor samme IBA er et av de kriteriene som utløser opprettelsen av et IBA basert på faglig anerkjente kriterier, og som Birdlife International har det øverste ansvar for. Tap av IBAer kan derfor ha svært store negative konsekvenser, og beskyttelse av disse vil derfor være spesielt treffsikkert og nødvendig naturforvaltningsgrep. Det arbeides for å samkjøre de IBA-konseptet med standarden for Key Biodiversity Area (KBA). Vern av KBA er essensielt i oppfølgingen av konvensjonen for biologisk mangfolds (CBD) måloppnåelse. Alle eksisterende IBAer kvalifiserer som KBAer.

Vi ser frem til svar på denne henvendelsen.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

KOPI:
Miljødirektoratet